

УДК 72.01+ 72.03+378

О.Б. Василенко,*к.т.н., декан архітектурного факультету, зав. кафедрою архітектурного проектування Харківського національного університету будівництва та архітектури***С.О. Смоленська,***канд. арх., доц. кафедри архітектурного проектування Харківського національного університету будівництва та архітектури*

ЗАПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНОЇ АРХІТЕКТУРНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ У НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ НА ПРИКЛАДІ РОЗРОБОК КАФЕДРИ АП ХНУБА

Анотація: у статті розглянуто напрями та засоби впровадження сучасної архітектурної проблематики в навчальний процес на кафедрі архітектурного проектування Харківського національного університету будівництва та архітектури.

Ключові слова: архітектурна школа, навчальний процес, комплексна програма.

Архітектурна школа сьогодні повинна давати майбутньому здочому не тільки міцний фундамент базових знань, але і вводити його в коло сучасної архітектурної проблематики, навчити ставити і вирішувати в процесі проектування актуальні питання проектної практики.

Ця мета може бути досягнута лише шляхом комплексного підходу у навчанні. Задля цього на кафедрі Архітектурного проектування ХНУБА розробляється і впроваджується в навчальний процес комплексна програма вдосконалення підготовки професійних кадрів за спеціальністю «Архітектура будівель та споруд»: 6.060102 – бакалавр, 7.06010201 – спеціаліст та 8.06010201 – магістр. Комплексність передбачає використання різних форм навчання за декількома напрямками (рис.1).

Теоретичний напрямок.

Він включає в себе розробку і впровадження у навчальні плани підготовки архітекторів (бакалаврів, спеціалістів та магістрів) нових дисциплін, які висвітлюють сучасні тенденції в архітектурі. Викладачами кафедри АП в останні роки розроблені лекційні курси, які дозволяють студентам орієнтуватися в актуальних напрямках та підходах в архітектурі та містобудуванні:

- Архітектурна світлологія (8 семестр, доц. Василенко О.Б.);
- Міські системи (9 семестр, доц. Ладигіна І.В.);

- Сучасні тенденції архітектурної композиції (10 та 11 семестр доц. Колесніков В.Є.);
- Сучасні підходи до формування міського оточення (10 семестр, доц. Смоленська С.О.).

Рис. 1. Напрямки впровадження в навчальний процес сучасної архітектурної проблематики на кафедрі АП ХНУБА.

У навчальні програми включені також ряд дисциплін, розроблених на інших кафедрах: «Прогнозування в архітектурі та містобудуванні», «Проблеми середовищного підходу», «Урбоекологія», «Архітектурні теорії ХХ сторіччя», «Організація, маркетинг та менеджмент у проектуванні та будівництві» та ін. Особливістю цих курсів є необхідність їх постійного оновлення, включення в лекційну тематику останніх досягнень у галузі архітектури.

Робота в теоретичному напрямку продовжується. Готується новий курс «Сучасна архітектура та світова спадщина» (доц. Смоленська С.О.), де буде проаналізовано досвід збереження спадщини, роль і значення міжнародних організацій ICOMOS і DECOMOMO.

Практичний напрямок має на меті прищеплення практичних навичок вирішення актуальних архітектурних проблем в умовах навчального проектування:

- курсового;
- дипломного;
- за допомогою участі студентів у міжвузівських та міжнародних семінарах-Workshop та конкурсах.

З одного боку, розповсюдження нових типів будинків в сучасній архітектурі має знайти відображення в курсовій і дипломній тематиці, що вимагає розробки нетрадиційних проектних курсових завдань, розширення вибору тем дипломних робіт. Так, на кафедрі АП за останні роки видані методичні посібники і вказівки за темами: «Торгова біржа» (доц. Гавриш В.М.), «Багатофункціональний торговий центр» (доценти Гавриш В.М., Колесніков В.Є., Ладигіна І. В.), «Центр презентацій» (проф. Плаксів Ю.О.). Для студентів вони стають великої підмогою у роботі над дипломом (рис. 2). Готується до видання методичні рекомендації «Висотний багатофункціональний комплекс» (доц. Смоленська С.О., ас. Біжко Е. В.).

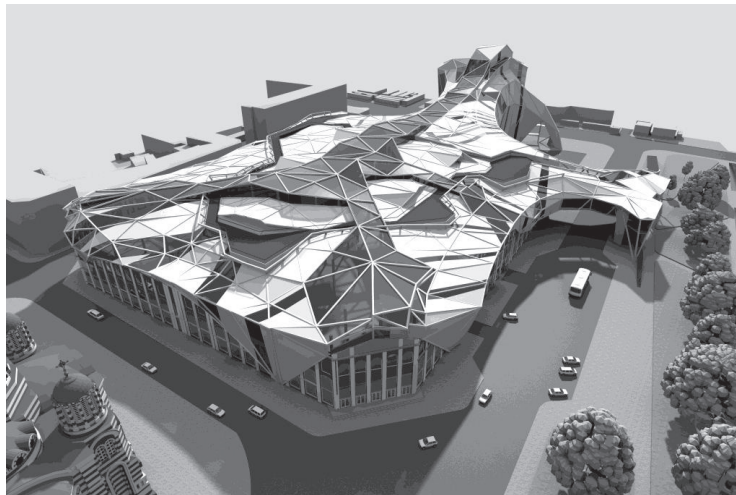

Рис. 2. Багатофункціональний торговий центр в Харкові. Перспектива.
Дипломний проект спеціаліста. Студент Луцик А., керівник доц. Смоленська С.О.

З іншого боку, нові принципи архітектурної діяльності необхідно впроваджувати безпосередньо в проектний процес. Наприклад, у дипломній роботі студента Ши Юй «Залізничний вокзал в м. Шіцзьячжуон (Китай)» (Гран-прі на XVI огляді-конкурсі дипломних робіт 2007 р.) логіка екологічного мислення істотно вплинула на архітектуру будівлі. Разом з містобудівними, функціонально-типологічними та архітектурно-композиційними задачами, були підняті та вирішені важливі проблеми екологічної безпеки споруди в умовах забудови центру 3-х мільйонного міста. Автор сміливо вирішує ці проблеми за допомогою підземної урбаністики, створення багаторівневих просторів, функціонального поділу пішоходів, пасажирів і різних видів транспорту — міського та залізничного. Звертають на себе увагу екологічні ідеї проекту:

використання незвичайних конструкцій для сонцезахисту і одночасно для вироблення електроенергії, якої так потребує залізничний транспорт і місто, а також озеленення дахів підземних автостоянок і т.п. В архітектурному образі комплексу знайшли відображення і національні мотиви, що забезпечило його цілісність і композиційну єдність (рис.3).

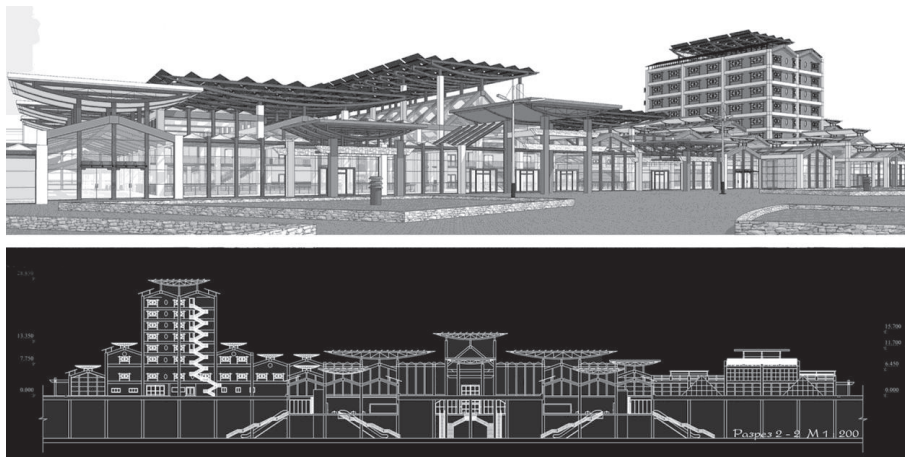

Рис. 3. Залізничний вокзал в м. Шіцзячжуон (Китай). Перспектива. Розріз.
Дипломний проект спеціаліста. Студент Ши Юй, керівник доц. Смоленська С.О.

Участь у міжнародних семінарах-Workshop — напрямок, який кафедра тільки починає освоювати, бо він є вельми перспективним. Ця нова форма навчання вимагає мобілізації творчих можливостей студента, розвиває навички колективної роботи, дозволяє порівнювати результати методик навчання архітектурних шкіл різних країн. За останні роки студенти та викладачі кафедри АП активно працювали на міжнародних семінарах:

1. «Поліетнічний простір в процесах розвитку міст» (Львів, жовтень, 2008 — червень, 2009), разом зі студентами та викладачами «Львівської Політехніки», університетів Орегона та Вісконсіна, США.
2. Літній Workshop, організований Міністерством культури Хорватії, з архітектури фортифікацій на острові Малий Бріюні (Хорватія, серпень 2011) разом з хорватськими та польськими викладачами і студентами;
3. Міжнародний архітектурний студентський пленер «БернарденГарден – територія вільних пластичних ідей», який проводив львівський Музей Ідей для студентів з України, Польщі, Австрії, Німеччини та Угорщини у 2010 та 2011 рр.

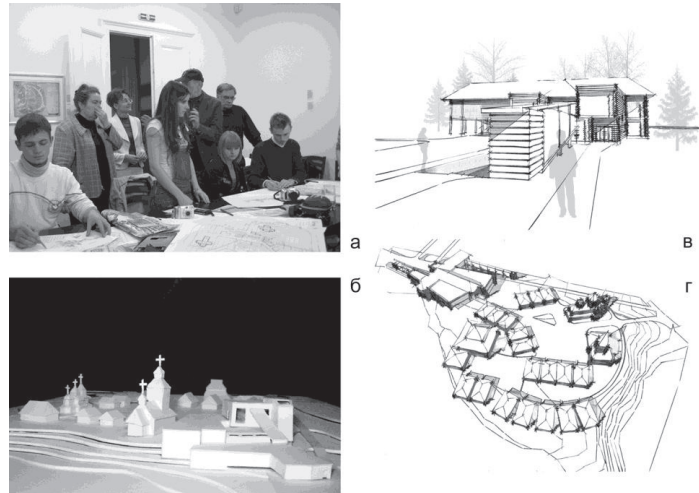

Рис. 4. Міжнародний семінар «Поліетнічний простір в процесах розвитку міст» (Львів,): генерація ідей — сумісна робота студентів і викладачів різних країн (а); остаточні проектні пропозиції студенток К. Анголової (б) та О.Уртюкової (в,г), кер. доц. Смоленська С.О.).

Дослідний напрямок покликаний послідовно привчити майбутніх зодчих до наукового підходу, допомагаючи їм розібратися в існуючих дослідницьких методах. Тому елементи передпроектних досліджень вводяться вже на рівні бакалаврського диплома, знаходячи продовження у роботах спеціалістів, магістрів та аспірантів

Сприяючи розвитку у студентів теоретичного та практичного мислення, система архітектурної освіти в Україні повинна бути відкритою для нових поглядів і уявлень, передових ідей в архітектурі та культурі загалом.

Аннотация

В статье рассматриваются направления и средства внедрения современной архитектурной проблематики в учебный процесс на кафедре архитектурного проектирования Харьковского национального университета строительства и архитектуры.

Ключевые слова: архитектурная школа, учебный процесс, комплексная программа.

Abstract

The article examines trends and means to introduce modern architectural issues into the educational process at the Architectural Design Department of Kharkiv National University of Construction and Architecture.

Keywords: an architectural school, the educational process, the complex program.